

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 13.4.2011
KOM(2011) 215 lõplik
2011/0093 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas

{ SEK(2011) 482 lõplik }
{ SEK(2011) 483 lõplik }

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku kujunemislugu

Euroopa Liidus (EL) saab praegu patendikaitset liikmesriikide riiklike patendiametite kaudu, kes annavad siseriiklikke patente, või Euroopa Patendiameti (EPO) kaudu Euroopa patendikonventsiooni¹ raames. Kui Euroopa patendi annab EPO, tuleb see kinnitada igas liikmesriigis, kus kaitset taotletakse. Euroopa patendi kinnitamiseks liikmesriigi territooriumil võivad siseriiklikud õigusnormid näha muu hulgas ette, et patendi omanik esitab Euroopa patendi tõlke asjaomase liikmesriigi ametlikku keelde². Seetõttu on praegune ELi patendisüsteem eelkõige tõlkimisnõuete osas väga kulukas ja keeruline. Keskmise üldine kinnitamiskulu ühe Euroopa patendi kohta on kuni 12 500 eurot, kui patent on kinnitatud ainult 13 riigis, ja rohkem kui 32 000 eurot, kui see on kinnitatud kogu ELis. Hinnanguliselt moodustavad tegelikud kinnitamiskulud ELis umbes 193 miljonit eurot aastas.

Nii Euroopa 2020. aasta strateegias³ kui ka ühtse turu aktis⁴ märgitakse prioriteedina ära teadmiste- ja innovatsioonipõhise majanduse loomine. Mõlema algatusega püütakse parandada ettevõtjate innovatsioonitegevuse raamtingimusi, luues ELi liikmesriikides ühtse patendikaitse koos Euroopa ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemiga.

Kuigi üldiselt ollakse üksmeelel, et Euroopa ettevõtted on ühtse patendikaitse puudumise tõttu ebasoodsas konkurentsiolukorras, ei ole EL olnud võimeline ühtset patendikaitset looma. Kõigepealt esitas komisjon 2000. aasta augustis nõukogu määruse ettepaneku ühenduse patendi kohta⁵. 2002. aastal võttis Euroopa Parlament vastu seadusandliku resolutsiooni⁶. 2003. aastal võttis nõukogu vastu ühise poliitilise lähenemisviisi,⁷ kuid lõplikku kokkulepet ei saavutatud. Arutelu ettepaneku üle algatati nõukogus uuesti pärast teatise „Euroopa patendisüsteemi edendamine” vastuvõtmist komisjoni poolt 2007. aasta aprillis⁸. Teatises kinnitati kavatsust luua ühenduse ühtne patent.

Lissaboni leping lõi konkreetsema õigusliku aluse Euroopa intellektuaalomandiõiguste loomiseks. Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 118 lõike 1 kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse korras kehtestama meetmed Euroopa intellektuaalomandiõiguste loomiseks. ELTL artikli 118 lõikes 2 on siiski sätestatud konkreetne õiguslik alus Euroopa intellektuaalomandiõigustega seoses rakendatavale keelekorraldusele, mille nõukogu peab pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga

¹ <http://www.epo.org/>

² Kinnitamisenõuetest tingitud kulude vähendamiseks võtsid Euroopa patendikonventsiooniga ühinenud riigid 2000. aastal vastu nn „Londoni lepingu” (leping Euroopa patendikonventsiooni artikli 65 kohaldamise kohta, EPO Ametlik Teataja 2001, 550), mis kehtib praegu 11 ELi liikmesriigis ja mille tulemusel on vähenenud tõlkimisega seotud nõuded.

³ KOM(2010) 2020.

⁴ KOM(2010) 608 (lõplik)/2.

⁵ KOM(2000) 412.

⁶ Euroopa Parlamendi seadusandlik resolutsioon ühenduse patenti käsitleva nõukogu määruse ettepaneku kohta – KOM(2000) 412 - C5-0461/2000 - 2000/0177(CNS) (ELT C 127E, 29.5.2003, lk 519-526).

⁷ Nõukogu dokument 7159/03.

⁸ KOM(2007) 165.

ühehäälselt kehtestama seadusandliku erimenetluse alusel. Sellepärast tuleb ELi mis tahes ühtse patendisüsteemi keelekorraldus kehtestada eraldi määrusega.

2009. aasta detsembris võttis nõukogu vastu teatist „Euroopa patendisüsteemi edendamine” käsitlevad järeldused⁹ ja üldise lähenemisviisi ELi patenti käsitleva määruse ettepaneku suhtes¹⁰. Eespool nimetatud muudatus õiguslikus aluses ei hõlmanud siiski tõlkekorraldust.

30. juunil 2010 võttis komisjon vastu ELi patendi tõlkimist käsitleva nõukogu määruse ettepaneku¹¹. Ettepanekule oli lisatud mõju hindamise aruanne,¹² kus analüüsiti võimaliku tõlkekorralduse mitmesuguseid variante. Nõukogu eesistujariigi tehtud olulistest edusammudest hoolimata protokolliti konkurentsivõime nõukogu 10. novembri 2010. aasta istungil, et ühehäälselt toetust tõlkekorralduse osas ei saavutatud¹³. Konkurentsivõime nõukogu 10. detsembri 2010. aasta istungil¹⁴ kinnitati ületamatute raskuste olemasolu, mis muudavad ühehäälsust nõudva otsuse saavutamise võimatuks nii praegu kui ka lähitulevikus. Sellest järeldub, et asjakohaseid aluslepingute sätteid kohaldades ei ole väljapakutud määrustega ettenähtud eesmärki – luua kogu Euroopa Liidus ühtne patendikaitse – mõistliku aja jooksul võimalik saavutada.

Kaheteistkümne liikmesriigi (Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Poola, Sloveenia, Rootsi ja Ühendkuningriik) taotluse alusel esitas komisjon nõukogule ettepaneku¹⁵ tõhustatud koostöö lubamiseks ühtse patendikaitse loomise valdkonnas. Kõik liikmesriigid täpsustasid oma taotlustes, et tõhustatud koostöö raames tehtavad komisjoni õigusaktide ettepanekud peaksid rajanema hiljutistel nõukogus peetud läbirääkimistel. Pärast ettepaneku vastuvõtmist teatasid ka Belgia, Austria, Iirimaa, Portugal, Malta, Bulgaaria, Rumeenia, Tšehhi Vabariik, Slovakkia, Ungari, Läti, Kreeka ja Küpros oma koostöösoovist. Nõukogu võttis koostöö lubamist käsitleva otsuse ettepaneku vastu 10. märtsil 2011 pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist. Käesoleva määrusega rakendatakse tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas, nagu on lubatud nõukogu otsusega 2011/167/EL¹⁶.

1.2. Õiguslik lähenemisviis

Erinevalt komisjoni 2000. aasta ettepanekust rajaneb käesolev ettepanek olemasoleval Euroopa patendisüsteemil, tagades osalevate liikmesriikide territooriumide jaoks antud Euroopa patentide ühtse mõju. Ühtne patendikaitse on vabatahtlik ja toimib kõrvuti siseriiklike ja Euroopa patentidega. Euroopa Patendiameti antud Euroopa patentide omanikud võivad esitada EPO-le kuu aja jooksul pärast Euroopa patendi andmise teadaande avaldamist taotluse ühtse mõju registreerimiseks. Kui see on registreeritud, pakub ühtne mõju ühetaolist kaitset ja patendil on võrdväärne mõju kõigi osalevate liikmesriikide territooriumil. Ühtse mõjuga Euroopa patentide andmine, üleandmine, tagasivõtmine ja kehtivuse lõppemine

⁹ Nõukogu dokument 17229/09.

¹⁰ Nõukogu dokument 16113/09 add. 1. Terminoloogia on muutunud („ühenduse” asemel „ELi” patent) seoses Lissaboni lepingu jõustumisega.

¹¹ KOM(2010) 350.

¹² SEK(2010) 796.

¹³ Pressiteade nõukogu erakorralise istungi „Konkurentsivõime (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos)” kohta, 16041/10, 10.11.2010.

¹⁴ Vt pressiteade 17668/10.

¹⁵ KOM(2010) 790.

¹⁶ Nõukogu otsus 2011/167/EL, 10. märts 2011, millega antakse luba tõhustatud koostööks ühtse patendikaitse loomise valdkonnas (ELT L 76, 22.3.2011, lk 53).

rakendub ainult nende territooriumide kui terviku suhtes. Osalevad liikmesriigid teevad ühtse mõjuga Euroopa patentide haldamise ülesandeks EPO-le.

2. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA

Komisjon algatas 2006. aasta jaanuaris laiaulatusliku konsultatsiooni Euroopa tulevase patendipoliitika üle¹⁷. Mitmesugustelt sidusrühmadelt, sh kõigi majandussektorite ettevõtjatelt, VKEde ühendustelt, patendiadvokaatidelt, riigiasutustelt ja teadlastelt saadi üle 2 500 vastuse. Vastajad soovisid sellist Euroopa patendisüsteemi, mis soodustab innovatsiooni, tagab teadussaavutuste leviku, lihtsustab tehnoloogia levikut, on kõigile turuosalistele kättesaadav ning õiguskindel. Vastused kajastasid selgelt sidusrühmade pettumust ühenduse patendiprojektiga seotud edusammude puudumise üle. Eriti oluline on, et peaaegu kõik vastajad (patendisüsteemi kasutajad) olid vastu tõlkekorraldusele, mida sisaldas nõukogu 2003. aasta ühine poliitiline lähenemisviis, millega määrati kindlaks, et patendi omanik peab tagama patendinõudluse (õigusjõudu omavad) tõlked kõigisse ühenduse ametlikes keeltesse.

Sidusrühmad väljendasid üldist toetust „ühtsele, taskukohasele ja konkurentsivõimelisele” ühenduse patendile. Seda mõtet korrati 12. juulil 2006 toimunud avalikul istungil, kus väga erinevad sidusrühmad väljendasid toetust tõeliselt ühtse ja kvaliteetse patendi loomisele. Samas rõhutasid nad ka, et poliitilised kompromissid ei tohiks jätta varju projektist saadavat kasu. Eelkõige VKEde esindajad tõstsid esile mõõdukate patentimiskulude olulisust.

Ühtset patendikaitset käsitleti põhjalikult ka arutelu käigus „Small Business Act for Europe” üle, mis koosneb reast Euroopa VKEdele suunatud algatustest¹⁸. Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad tõid peamiste takistustena esile kõrged patenditasud ja patendisüsteemi juriidilise keerukuse¹⁹. Arutelu käigus antud vastustes nõudsid ettevõtjad üldiselt ja eriti VKEde esindajad tulevase ühtse patendi patentimiskulude olulist kärpimist²⁰.

Eri sidusrühmade hiljutistes seisukohtades osutatakse ühtsele patendikaitsele. Euroopa ettevõtjate ühendused nagu BusinessEurope²¹, UEAPME²² ja Eurochambres²³ kinnitavad, et nii suured kui ka väikesed ettevõtjad tahavad lihtsamat, kulutõhusat ja juurdepääsetavat patendikaitset. Mitme liikmesriigi eri sektorite majandusorganisatsioonid on tõstatanud samu probleeme²⁴. Sidusrühmad rõhutasid, et ühtse patendikaitse mis tahes lahendus peaks

¹⁷ Konsultatsioonidokument, sidusrühmade vastused ja aruanne konsultatsioonide esialgsete tulemuste kohta on kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm.

¹⁸ KOM(2008) 394.

¹⁹ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/>

²⁰ UEAPME Expectations on the Proposal for a European Small Business Act, kättesaadav veebiaadressil www.ueapme.com. Vastukaja arutelule „Small Business Act for Europe” üle, kättesaadav veebiaadressil <http://www.eurochambres.eu>.

²¹ Seisukohad Euroopa patendireformi debati peamistes küsimustes, kättesaadav <http://www.business-europe.eu>.

²² Euroopa Ühenduse patenti käsitlevaid poliitilisi arenguid käsitlev arvamus, kättesaadav <http://www.ueapme.com>.

²³ Arvamus Euroopa patendisüsteemi kohta, kättesaadav <http://www.eurochambres.eu>.

²⁴ BDI (Bundesverband der Deutschen Industrie), DIHK (Deutscher Industrie- und Handelskammertag), CBI (Confederation of British Industries), CCIP (Chambre de commerce et d'industrie de Paris), CGPME (Confédération générale des petites et moyennes entreprises), Unioncamere, DigitalEurope, Orgalime, ACT (Association for Competitive Technology), Cefic ja teiste organisatsioonide arvamus.

põhinema Euroopas olemas oleval patentide andmise süsteemil ning et Euroopa patendikonventsiooni ei ole vaja läbi vaadata.

3. MÕJU HINDAMINE

Käesolevale ettepanekule on lisatud mõjuhindang, milles on määratletud Euroopa praeguse patendisüsteemi peamised probleemid: i) Euroopa patentide tõlkimise ja avaldamise suured kulud, ii) liikmesriikides patendi hoidmise erinevused (iga-aastased pikendamislõivud tuleb tasuda igal aastal igas riigis, kus patent on kinnitatud); ning iii) patendi üleandmise, litsentside ja muude patentidega seotud õiguste registreerimise halduslik keerukus. Seetõttu on Euroopas juurdepääs laialdasele patendikaitsele nii kulukas ja keeruline, et paljud investorid ja äriühingud ei saa seda endale lubada.

Mõjuhindangus vaadeldi järgmisi poliitikavalikuid:

1. valikuvõimalus (alusstsenaarium) – komisjon meetmeid ei võta;
2. valikuvõimalus – komisjon töötab jätkuvalt koos teiste institutsioonidega ELi patendi kallal, mis hõlmab 27 liikmesriiki;
3. valikuvõimalus – komisjon esitab tõhustatud koostööd käsitlevate õigusaktide ettepanekud:
 - 3.1 valikuvõimalus – komisjon paneb ette tõlkekorralduse, mida saab kohaldada ühtse patendikaitse valdkonnas ning mis vastab tema 30. juuni 2010. aasta ettepanekule; või
 - 3.2 valikuvõimalus – komisjon paneb ette tõlkekorralduse, mida saab kohaldada ühtse patendikaitse valdkonnas vastavalt tema 30. juuni 2010. aasta ettepanekule ning mis sisaldab elemente nõukoguga arutatud kompromissettepanekust.

Mõju hindamise käigus tehtud analüüsi alusel eelistatakse valikuvõimalusi 3 ja 3.2.

Kõnealuseid probleeme saab lahendada üksnes ELi tasandil, kuna ilma ELi õigusaktita ei saaks liikmesriigid piisaval tasemel kehtestada patendi õiguslikku mõju, mis on mitmes liikmesriigis ühetaoline.

4. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Nõukogu otsusega 2011/167/EL lubatakse artiklis 1 loetletud liikmesriikidel alustada tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas.

ELi toimimise lepingu artikli 118 lõikega 1 on kehtestatud Euroopa intellektuaalomandi õiguste loomise õiguslik alus, tagades ühetaolise kaitse kogu ELis määruse abil, mille võtavad vastu Euroopa Parlament ja nõukogu, toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

5. MÕJU EELARVELE

Käesolev ettepanek ei avalda mõju ELi eelarvele.

6. ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS

Artikkel 1 – Reguleerimisese

Selles artiklis määratletakse reguleerimisese käesolevas määruses, millega rakendatakse tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas, nagu on lubatud nõukogu otsusega 2011/167/EL. Märgitakse, et käesolev määrus kujutab endast erikokkulepet Euroopa patendikonventsiooni artikli 142 tähenduses.

Artikkel 2 – Mõisted

Selles artiklis esitatakse määruses kasutatud põhiterminite definitsioonid.

Artikkel 3 – Ühtse mõjuga Euroopa patent

Selles artiklis sätestatakse, et Euroopa patendil võib osalevates liikmesriikides olla ühtne mõju, kui see on registreeritud ühtse patendikaitse registris. Lisaks kehtestatakse ühtse mõjuga Euroopa patendi peamine tunnus, milleks on ühetaolisus, st see pakub ühetaolist kaitset ja sellel on ühesugune mõju kõigis osalevates liikmesriikides. Üldiselt saaks seega ühtse mõjuga Euroopa patendi mõju piirata, patenti litsentsida, üle anda, tagasi võtta või selle kehtivus lõppeks üksnes seoses kõigi osalevate liikmesriikidega. Lõpetuseks loetakse Euroopa patendi ühtne mõju kehtetuks juhul, kui Euroopa patent on tagasi võetud või selle mõju on piiratud.

Artikkel 4- Jõustumise kuupäev

Ühtse mõjuga Euroopa patent jõustub osalevates liikmesriikides kuupäeval, mil Euroopa Patendiamet avaldab teadaande Euroopa patendi andmise kohta. Seoses ühtse mõju registreerimisega on määratud kindlaks, et osalevad liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et Euroopa patenti ei loeta nende territooriumil alates Euroopa Patendibülletäänis patendi andmise teadaande avaldamisest kehtivaks riikliku patendina.

Artikli 5 – Varasemad õigused

Patendi mõju piiramise või patendi tagasivõtmise korral uudsuse vähesuse tõttu vastavalt Euroopa patendikonventsiooni artikli 54 lõikele 3 peaks ühtse mõjuga Euroopa patendi mõju piiramine või patendi tagasivõtmine jõustuma üksnes nende osalevate liikmesriikide suhtes, mis on märgitud Euroopa patendi varem avaldatud taotluses.

Artikkel 6 – Õigus takistada leiutise otsest kasutamist

Selle artikliga kehtestatakse ühtse mõjuga Euroopa patendi omaniku õigused keelata, et kolmandad isikud ilma tema loata valmistavad, pakuvad, viivad turule või kasutavad patendi esemeks olevat toodet või impordivad või ladustavad toodet nimetatud eesmärkidel. Lisaks võib patendi omanik keelata kolmandatel isikutel kasutada patendi esemeks olevat meetodit või, kui kolmas isik teab või oleks pidanud teadma, et meetodi kasutamine on keelatud ilma patendi omaniku loata, pakkuda seda kasutamiseks osalevates liikmesriikides; Lõpetuseks võib omanik kolmandatel isikutel keelata pakkuda, viia turule, kasutada, importida või ladustada nimetatud eesmärkideks toodet, mis on otseselt saadud patendi esemeks oleva meetodi alusel.

Artikkel 7 – Õigus takistada leiutise kaudset kasutamist

Selle artikliga kehtestatakse ühtse mõjuga Euroopa patendi omaniku õigus keelata kolmandatel isikutel ilma tema loata pakkuda osalevate liikmesriikide territooriumil teistele kui patenditud leiutise kasutamise õigust omavatele isikutele leiutise olulise elemendiga seotud vahendeid, kõnealusel territooriumil leiutise kasutamiseks või neid tarnida, kui kolmas isik teab või oleks pidanud teadma, et kõnealused vahendid sobivad või on mõeldud asjaomase leiutise kasutamiseks. Seda ei kohaldata siiski siis, kui asjaomased vahendid on peamised kaubanduslikud tooted, välja arvatud juhul, kui kolmas isik ärgitab tarne saanud isikut toimima artikliga 6 keelatud viisil.

Artikkel 8 – Ühtse mõjuga Euroopa patendi mõjude piiramine

Selles artiklis kehtestatakse ühtse mõjuga Euroopa patendi mõjule mitmed piirangud. Eelkõige ei tohi sellised mõjud laieneda eraviisilisele ja mitteärilisele tegevusele, toimingutele, mis on tehtud katselistel eesmärkidel, mis seonduvad patendiga kaitstud leiutise esemega, või ravimi üksikjuhtumipõhisele ekstemporaalsele valmistamisele, mis toimub vastavalt arsti retseptile apteegis. Muu tegevus, mis on lubatud ELi õigusega, eelkõige seoses veterinaarravimite, inimtervishoiu kasutatavate ravimite, sordikaitse, arvutiprogrammide õiguskaitse ning biotehnoloogialeiutistega, ei ole samuti keelatud. Lõpetuseks ei laiene ühtse mõjuga Euroopa patendile antud mõjud patenditud leiutistele muude riikide kui osalevate liikmesriikide laevade, õhusõidukite või maismaasõidukite pardal, kui kõnealused laevad, õhusõidukid või maismaasõidukid ajutiselt või juhuslikult sisenevad osalevate liikmesriikide vetesse; ning kaitstud karja kasutamisele põllumajandustootja poolt oma põllumajandusettevõtte tarbeks, tingimusel et tõuaretusloomad või muu loomne paljundusmaterjal müüdi või turustati muul viisil põllumajandustootjale patendi omaniku poolt või tema nõusolekul.

Artikkel 9 – Ühtse mõjuga Euroopa patendist tulenevate õiguste lõppemine

Ühtse mõjuga Euroopa patendist tulenevad õigused ei laiene patendiga kaitstud tootega seotud toimingutele, mis pannakse osalevate liikmesriikide territooriumil toime pärast seda, kui patendi omanik on viinud kõnealuse toote ELi turule või on seda tehtud tema nõusolekul, välja arvatud juhul, kui patendi omanikul ei ole õigustatud põhjusi olla toote edasise turustamise vastu.

Artikkel 10 – Ühtse mõjuga Euroopa patendi käsitlemine riikliku patendina

Omandiõiguse esemeks olevat ühtse mõjuga Euroopa patenti käsitletakse tervikuna ning kõigis osalevates liikmesriikides selle osaleva liikmesriigi riikliku patendina, kus vastavalt Euroopa patendiregistrile oli patendi taotlemise kuupäeval patendi omaniku elukoht või peamine tegevuskoht. Kui see ei ole kohaldatav, käsitletakse omandiõiguse esemeks olevat ühtse mõjuga Euroopa patenti selle osaleva liikmesriigi riikliku patendina, kus oli kõnealusel kuupäeval omaniku tegevuskoht. Ühisomanike jaoks on kehtestatud erinõuded. Kui ühelgi patendi omanikul ei ole elukoht või peamine tegevuskoht osalevas liikmesriigis, käsitletakse omandiõiguse esemeks olevat ühtse mõjuga Euroopa patenti selle liikmesriigi riikliku patendina, kus asub Euroopa Patendiorganisatsioon.

Ühtse patendikaitse loomist peab toetama vastav õiguskord, mis vastab patendisüsteemi kasutajate vajadustele. Selleks et ühtne patendikaitse tegelikkuses toimiks, peaks õiguskord võimaldama patente jõustada või tagasi võtta kõigi osalevate liikmesriikide territooriumidel ning samal ajal tuleks äriühingutele tagada tehtavate kohtuotsuste kõrge tase ja õiguskindlus. Ettepanek spetsiaalse õiguskorra kohta tehakse võimalikult kiiresti, võttes samuti arvesse Euroopa Kohtu hiljutist arvamust (A-1/09) Euroopa patendi ja Euroopa Liidu patendi kohtu lepingu projekti kooskõla kohta aluslepingutega.

Artikkel 11 – Kasutusõiguse litsentsid

Käesolev artikkel võimaldab ühtse mõjuga Euroopa patendi omanikul esitada Euroopa Patendiametile avalduse selle kohta, et ta on asjakohase hüvitise eest valmis lubama mis tahes isikul litsentsiaadina leiutist kasutada.

Artikkel 12 – Rakendamine osalevate liikmesriikide poolt

Käesolevas artiklis sätestatakse ülesanded Euroopa patendikonventsiooni artikli 143 tähenduses, mis osalevad liikmesriigid annavad Euroopa Patendiametile. Euroopa Patendiamet täidab kõnealuseid ülesandeid kooskõlas sise-eeskirjadega. Euroopa Patendiamet haldab ühtse mõju taotlusi, lisab ja haldab kandeid Euroopa patendiregistris seoses ühtse mõjuga Euroopa patentidega, võtab vastu ja registreerib litsentsimisavaldusi, tagab üleminekuperioodil nõutud tõlgete avaldamise, kogub ja haldab pikendamislõivusid (samuti lisatasusid) ning korraldab kogutud pikendamislõivude tagasimaksmist osalevatele liikmesriikidele, haldab tõlkekulude kompenseerimist nendele, kes esitavad Euroopa patendi taotluse ühes ELi ametlikus keeles, mis ei ole Euroopa Patendiameti töökeel.

Osalevad liikmesriigid tagavad, et patendiomanik esitab Euroopa patendi ühtse mõju taotlused Euroopa patendikonventsiooni artikli 14 lõikes 3 määratletud menetluskeeles mitte hiljem kui üks kuu pärast patendi andmise teadaande avaldamist Euroopa Patendibülletäänis. Osalevad liikmesriigid tagavad samuti, et ühtne mõju on kantud ühtse patendikaitse registrisse, kui vajalikud tingimused on täidetud. Euroopa Patendiametit teavitatakse ühtse mõjuga Euroopa patendi piirangutest ja tagasivõtmistest.

Veel kehtestatakse selle artikliga, et osalevad liikmesriigid loovad Euroopa Patendiorganisatsiooni haldusnõukogu raames erikomisjoni, et tagada Euroopa Patendiorganisatsioonile antud ülesannete täitmise juhtimine ja järelevalve. Lõpetuseks tagavad osalevad liikmesriigid tõhusa õiguskaitse riiklikes kohtutes seoses nende haldusotsuste vaidlustamisega, mis on teinud Euroopa Patendiamet, kes täidab lõikes 1 osutatud ülesandeid.

Artikkel 13 – Põhimõte

Selle artikliga kehtestatakse põhimõte, et Euroopa Patendiametil lisaülesannete täitmisel tekkivad kulud kaetakse tasudest, mis saadakse ühtse mõjuga Euroopa patentide eest.

Artikkel 14 – Pikendamislõivud

Ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivud tasutakse Euroopa Patendiorganisatsioonile. Kui pikendamislõivu ei tasuta õigeks ajaks, lõppeb ühtse mõjuga Euroopa patendi kehtivus.

Artikkel 15 – Pikendamislõivu suurus

Selles artiklis kehtestatakse rida nõudeid ja tingimusi, mida tuleb võtta arvesse pikendamislõivude kindlaksmääramisel. Eelkõige sätestatakse, et ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivud on patendi kehtivuse ajal astmelised ning piisavad, et katta mitte ainult kõik ühtse patendikaitse andmise ja haldamisega seonduvad kulud, vaid ka tagada koos Euroopa Patendiorganisatsioonile patendi andmisele eelnevas etapis maksta tulevate tasudega organisatsiooni eelarve tasakaal.

Lõpetuseks sätestatakse artiklis, et komisjonil on volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte seoses ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivude kindlaksmääramisega.

Artikkel 16 – Jagamine

Komisjon kehtestab selles artiklis loetletud õiglaste, võrdsete ja asjakohaste kriteeriumide alusel, kuidas jagada osalevate liikmesriikide vahel 50 % pikendamislõivudest, mis on tasutud ühtse mõjuga Euroopa patentide eest ja millest on maha arvatud kulud, mis on seotud ühtse patendikaitse haldamisega. Osalev liikmesriik kasutab talle pikendamislõivudest eraldatud osa patendiga seotud eesmärkidel.

Komisjonil on volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte seoses pikendamislõivude jagamisega osalevate liikmesriikide vahel.

Artikkel 17 – Delegeeritud volituste rakendamine

Selles artiklis sätestatakse üksikasjad, mis on seotud komisjonile antud volitusega võtta vastu delegeeritud õigusakte. Volitused antakse kindlaksmääramata ajaks ning Euroopa Parlament või nõukogu võivad volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Kõigist delegeeritud õigusaktidest tuleb teavitada Euroopa Parlamenti ja nõukogu, kes võivad esitada vastuväited kahe kuu jooksul.

Artikkel 18 – Koostöö komisjoni ja Euroopa Patendiameti vahel

Selles artiklis sätestatakse, et komisjon loob käesoleva määrusega hõlmatud valdkondades tiheda koostöö Euroopa Patendiorganisatsiooniga.

Artikkel 19 – Konkurentsioiguse ja ebaausat konkurentsi käsitleva õiguse kohaldamine

Selles artiklis sätestatakse, et käesolev määrus ei piira konkurentsioiguse ja ebaausat konkurentsi käsitleva õiguse kohaldamist.

Artikkel 20 – Aruanne käesoleva määruse toimimise kohta

Iga kuue aasta järel esitab komisjon nõukogule aruande käesoleva määruse toimimise kohta ning vajaduse korral teeb selle muutmiseks vajalikud ettepanekud.

Artikkel 21 – Osalevate liikmesriikide poolne teavitamine

Selle artikliga nõutakse, et osalevad liikmesriigid teavitavad komisjoni meetmetest, mis nad võtavad vastu vastavalt artikli 4 lõikele 2 ja artiklile 12.

Artikkel 22 – Jõustumine ja kohaldamine

Selles artiklis sätestatakse, et käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Kuna ühtse mõjuga Euroopa patendi suhtes kohaldatavat keelekorraldust reguleeritakse nõukogu määrusega .../... ning kõnealuste patentide suhtes kohaldatavad muud sätted tulenevad käesolevast määrusest, peaks neid kahte määrust kohaldama ühiselt alates samast kuupäevast. Osalevad liikmesriigid tagavad, et artikli 4 lõikes 2 ja artiklis 12 osutatud nõuded on täidetud enne kohaldamise kuupäeva või sellel kuupäeval. Lõpetuseks on sätestatud, et ühtset patendikaitset võib taotleda mis tahes Euroopa patendile, mis on antud käesoleva määruse kohaldamise kuupäeval või pärast seda.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 118 lõiget 1,

võttes arvesse nõukogu 10. märtsi 2011. aasta otsust 2011/167/EL, millega antakse luba tõhustatud koostööks ühtse patendikaitse loomise valdkonnas²⁵,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud õigusakti eelnõu riikide parlamentidele,

tegutsedes tavapärase seadusandliku menetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikele 3 rajab EL siseturu, taotleb Euroopa säästvat arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, ning edendab teaduse ja tehnoloogia arengut. Nende eesmärkide saavutamisele aitab kaasa selliste õiguslike tingimuste loomine, mis võimaldavad ettevõtjatel kohandada oma tegevust toodete tootmiseks ja turustamiseks riigipiiride üleselt ning pakuvad ettevõtjatele rohkem valikuid ja võimalusi. Ettevõtjatele kättesaadavate õiguslike vahendite hulgas peaks olema patendikaitse, mis on ühetaoline kogu siseturul või vähemalt olulisel osal sellest.
- (2) Ühtne patendikaitse peaks edendama teaduse ja tehnoloogia arengut ning siseturu toimimist, muutes juurdepääsu patendisüsteemile lihtsamaks, odavamaks ja õiguskindlaks. See peaks parandama patendikaitse taset, luues võimaluse saavutada ühtne patendikaitse osalevate liikmesriikide territooriumil ning kõrvaldada kulud ja muuta süsteem lihtsamalt kasutatavaks ELi kõigi ettevõtjate jaoks. Süsteemi peaksid saama kasutada nii patenditaotlejad osalevatest liikmesriikidest kui ka teistest riikidest, sõltumata rahvusest, elukohast või asutamise kohast.
- (3) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL”) artikli 118 lõikele 1 kuulub siseturu rajamise ja selle toimimise raames ettenähtud meetmete hulka ühetaolise patendikaitse loomine kogu liidus ning kogu liitu hõlmava tsentraliseeritud loaandmise, koordineerimise ja järelevalve korra kehtestamine.

²⁵

ELT L 76, 22.3.2011, lk 53.

- (4) Nõukogu võttis 10. märtsil 2011 vastu otsuse 2011/167/EL, millega antakse Belgiale, Bulgaariale, Tšehhi Vabariigile, Taanile, Saksamaale, Eestile, Iirimale, Kreekale, Prantsusmaale, Küprosele, Lätile, Leedule, Luksemburgile, Ungarile, Maltale, Madalmaadele, Austriale, Poolale, Portugalile, Rumeeniale, Sloveeniale, Slovakkiale, Soomele, Rootsile ning Ühendkuningriigile (edaspidi „osalevad liikmesriigid”) luba teha tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas.
- (5) Euroopa patentide väljaandmise (muudetud) konventsiooniga (Euroopa patendikonventsioon), loodi Euroopa Patendiorganisatsioon, kellele tehti ülesandeks Euroopa patentide andmine. Seda ülesannet täidab Euroopa Patendiamet. Euroopa Patendiameti poolt Euroopa patendikonventsiooni eeskirjade ja menetluste kohaselt väljastatud Euroopa patendid peaksid patendi omaniku taotlusel omama käesoleva määruse alusel ühtset mõju osalevate liikmesriikide territooriumidel (edaspidi „ühtse mõjuga Euroopa patendid”).
- (6) Euroopa Patendikonventsiooni IX osaga on ette nähtud, et Euroopa Patendiorganisatsiooni liikmesriikide rühm võib kehtestada, et Euroopa patendid, mis on väljastatud nende liikmesriikide jaoks, on ühtsed. Käesolev määrus kujutab endast erikokkulepet Euroopa Patendikonventsiooni artikli 142 tähenduses, piirkondlikku patendilepingut 19. juuni 1970. aasta patendikoostöölepingu artikli 45 lõike 1 tähenduses ning erikokkulepet tööstusomandi kaitse konventsiooni (allkirjastatud Pariisis 20. märtsil 1883, viimati läbi vaadatud 14. juulil 1967) tähenduses.
- (7) Ühtne patendikaitse tuleks luua, andes käesoleva määrusega Euroopa patentidele ühtse mõju patendi väljastamise järgses etapis, võttes arvesse osalevaid liikmesriike. Ühtse mõjuga Euroopa patentide peamine tunnus peaks olema nende ühetaolisus, st et need pakuvad ühetaolist kaitset ja neil on ühesugune mõju kõigis osalevates liikmesriikides. Seega peaks ühtse mõjuga Euroopa patendi mõju saama piirata, patenti peaks saama litsentsida, üle anda, tagasi võtta või selle kehtivus lõppeks seoses kõigi osalevate liikmesriikidega. Selleks et tagada ühtse patendikaitse ühetaoline sisuline mõju, peaks ühtset mõju omama üksnes need Euroopa patendid, mis on väljastatud kõigi osalevate liikmesriikide jaoks samade nõuete alusel. Et siiski tagada õiguskindlus mõju piiramise või patendi tagasivõtmise korral uudsuse vähesuse tõttu vastavalt Euroopa Patendikonventsiooni artikli 54 lõikele 3, peaks ühtse mõjuga Euroopa patendi piiramine või tagasivõtmine jõustuma üksnes nende osalevate liikmesriikide suhtes, mis on märgitud Euroopa patendi varem avaldatud taotluses. Lisaks peaks Euroopa patendile omistatud ühtne mõju olema täiendavat laadi ning vastavalt algse Euroopa patendi tagasivõtmisele või piiramisele peaks lõppema või piirduma ka ühtne mõju.
- (8) Vastavalt patendiõiguse põhimõtetele ja Euroopa patendikonventsiooni artikli 64 lõikele 1 peaks ühtne patendikaitse jõustuma tagasiulatuvalt osalevate liikmesriikide territooriumil kuupäeval, mil Euroopa Liidu Patendibülletäänis avaldatakse teave Euroopa patendi väljastamise kohta. Kui jõustub ühtne mõju, peaks osalev liikmesriik tagama, et Euroopa patenti ei loeta nende territooriumil patendi andmise teadaande avaldamise kuupäeval jõustunuks riikliku patendina, et vältida nende territooriumidel patendikaitse dubleerimist, mis tuleneb samast Euroopa patendist, mille on andnud Euroopa Patendiamet.
- (9) Teemade suhtes, mida ei hõlma käesolev määrus ega nõukogu määrus .../... [tõlkekorraldus], kohaldatakse Euroopa patendikonventsiooni ja siseriiklikku õigust, sealhulgas rahvusvahelise eraõiguse sätteid.

- (10) Ühtse mõjuga Euroopa patendile omistatud õiguste abil peaks patendiomanik saama kolmandatel isikutel keelata ilma tema loata leiutist osalevate liikmesriikide territooriumil otse või kaudselt kasutada. Samas peaksid patendiomaniku õiguste mitmed piirangud võimaldama kolmandatel isikutel kasutada leiutist näiteks eraotstarbel või mitteärielistel eesmärkidel, nt katseteks ning tegevusteks, mis on lubatud vastavalt ELi õigusele (veterinaarravimite, inimintervishoius kasutatavate ravimite, sordikaitse, arvutiprogrammide õiguskaitse ning biotehnoloogialeiutiste õiguskaitse valdkonnas) ja vastavalt rahvusvahelisele õigusele, ning selleks, et põllumajandustootjad saaksid kaitstud karja kasutada oma põllumajandusettevõtte tarbeks.
- (11) Kooskõlas Euroopa Kohtu kohtupraktikaga tuleks õiguste aegumise põhimõtet kohaldada ka seoses ühtse mõjuga Euroopa patentidega. Seega ei peaks ühtse mõjuga Euroopa patendiga antud õigused samuti laienema tegevusele, mis on seotud kõnealuse patendiga kaetud tootega ning mida sooritatakse osalevate liikmesriikide territooriumil pärast seda, kui patendiomanik on toote ELis turule lasknud.
- (12) Omandiõiguse esemeks olevat ühtse mõjuga Euroopa patenti peaks käsitama tervikuna ning kõigis osalevates liikmesriikides selle osaleva liikmesriigi riikliku patendina, kus vastavalt Euroopa patendiregistrile oli patendi taotlemise kuupäeval patendi omaniku elukoht või peamine tegevuskoht. Kui patendi omaniku elukoht või peamine tegevuskoht ei olnud üheski osalevas liikmesriigis, tuleks ühtse mõjuga Euroopa patenti käsitada selle liikmesriigi riikliku patendina, kus Euroopa Patendiorganisatsioonil on peakorter.
- (13) Selleks et edendada ja lihtsustada ühtse mõjuga Euroopa patendiga kaitstud leiutiste majanduslikku kasutamist, peaks patendi omanik saama lubada oma patenti litsentsida teatava tasu eest igal juhul, kes vastab patendi omaniku seatud nõuetele ja tingimustele. Selleks võib patendi omanik esitada avalduse Euroopa Patendiametile selle kohta, et ta on valmis teatava tasu eest andma litsentsi. Sellisel juhul tuleks pärast sellise avalduse laekumist vähendada omaniku pikendamislõivusid.
- (14) Rühm liikmesriike võib Euroopa patendikonventsiooni IX osa alusel anda Euroopa Patendiametile ülesandeid ning luua Euroopa Patendiorganisatsiooni haldusnõukogu erikomisjoni (edaspidi „erikomisjon”).
- (15) Osalevad liikmesriigid peaksid andma Euroopa Patendiametile teatavaid ühtse mõjuga Euroopa patendiga seonduvaid haldusülesandeid, eelkõige seoses järgmisega: ühtse mõju taotluste haldamine; ühtse mõju registreerimine ja ühtse mõjuga Euroopa patentide piirangute, litsentside, üleandmist, tagasivõtmiste või kehtivuse lõppemise registreerimine; pikendamislõivude kogumine ja ümberjagamine; üleminekuperioodil teabe pakkumise eesmärgil tõlgete avaldamine ning nendele Euroopa patendi taotlejatele tõlkekulude kompenseerimise kava haldamine, kes esitavad taotluse muus keeles kui üks Euroopa Patendiameti töökeeltest. Osalevad liikmesriigid peaksid tagama, et ühtse mõju taotlused esitatakse Euroopa Patendiametile ühe kuu jooksul pärast patendi andmise teadaande avaldamist Euroopa Patendibülletäänis ning et taotlused esitatakse üleminekuperioodil Euroopa Patendiametile menetluskeeles koos nõukogu määrusega .../... [tõlkekorraldus] ettenähtud tõlkega.
- (16) Patendi omanikud peaksid ühtse mõjuga Euroopa patendi eest tasuma ühtset iga-aastast pikendamislõivu. Pikendamislõivud peaksid patendikaitse ajal olema astmelised ning need

peaksid koos tasudega, mis tasutakse Euroopa Patendiorganisatsioonile patendi andmisele eelnevas etapis, katma kõik Euroopa patendi andmise ja patendi ühtse kaitse haldamisega seotud kulud. Pikendamislõivude suurus peaks olema fikseeritud, et lihtsustada innovatsiooni ja toetada Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet. See peaks kajastama ka patendiga kaetud turu suurust ja olema sarnane riiklikele pikendamislõivudele, mida võetakse keskmise Euroopa patendi eest osalevas liikmesriigis ajal, kui komisjon määrab esimest korda kindlaks pikendamislõivu suuruse.

- (17) Selleks et määrata kindlaks pikendamislõivude asjakohane suurusjärk ja jagamine ning tagada, et kõik Euroopa Patendiametile ühtse patendikaitsega seotud ülesannete täitmise kulud on täielikult kaetud ühtse mõjuga Euroopa patentidest tulenevatest vahenditest, peaksid pikendamislõivudest saadavad tulud koos tasudega, mis tuleb maksta Euroopa Patendiorganisatsioonile patendi andmisele eelnevas etapis, tagama Euroopa Patendiorganisatsiooni tasakaalustatud eelarve.
- (18) Pikendamislõivud tuleks tasuda Euroopa Patendiorganisatsioonile. 50 % laekunud summast, arvates maha Euroopa Patendiameti kulud, mis on tekkinud ühtse patendikaitsega seotud ülesannete täites, jagatakse osalevate liikmesriikide vahel ning seda summat tuleks kasutada patendiga seotud eesmärkidel. Jagamine peaks põhinema õiglastel ja asjakohastel kriteeriumidel, nimelt patendialase tegevuse tasemel ja turu suurusel. Jagamisega peaks kompenseeritama seda, et ametlikuks keeleks on muu keel kui üks Euroopa Patendiameti töökeeltest, osaleva liikmesriigi patendialane tegevus on ebaproportsionaalselt väike ning see riik on saanud Euroopa Patendiorganisatsiooni liikmeks suhteliselt hiljuti.
- (19) Selleks et tagada pikendamislõivude asjakohane suurus ja jagamine vastavalt käesolevas määruses sätestatud põhimõtetele, tuleks komisjonile anda volitused võtta vastu õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290 seoses ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivude suuruse ning selliste lõivude jagamisega Euroopa Patendiorganisatsiooni ja osalevate liikmesriikide vahel. On eriti oluline, et komisjon viib ettevalmistuste käigus läbi vastavad konsultatsioonid ka ekspertide tasandil. Komisjon peaks delegeeritud õigusaktide ettevalmistamise ajal tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (20) Tõhustatud partnerlus Euroopa Patendiameti ja liikmesriikide tööstusomandi õiguskaitse keskametite vahel peaks andma Euroopa Patendiametile võimaluse vajaduse korral korrapäraselt kasutada Euroopa tööstusomandi õiguskaitse keskametite otsingutulemusi seoses riigisiseste patenditaotlustega, mille muudab oluliseks hilisem Euroopa patendi taotluse esitamine. Kõigil tööstusomandi õiguskaitse keskametitel, sealhulgas nendel, kes riikliku patendiandmise menetluse käigus otsinguid läbi ei vii, võib tõhustatud partnerluse raames olla oluline roll ning nad võivad muu hulgas nõustada patentide võimalikke taotlejaid, eelkõige VKEsid, võtta vastu taotlusi ja edastada need Euroopa Patendiametile ning jagada teavet patentide kohta.
- (21) Käesolevat määrust peaks täiendama nõukogu määrus .../... tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas kohaldatava tõlkekorralduse osas, mille nõukogu on vastu võtnud vastavalt ELTLi artikli 118 lõikele 2.
- (22) Käesoleva määrusega ei piirata liikmesriikide õigust anda riiklikke patente ning see ei peaks asendama liikmesriikide õigusakte patentide kohta. Patendi taotlejatel peaks jääma vabadus

omandada kas riiklik patent, ühtse mõjuga Euroopa patent, Euroopa patent, mis kehtib kas ühes või mitmes Euroopa patendikonventsiooni osalisriigis, või ühtse mõjuga Euroopa patent, mis on kinnitatud veel ühes või mitmes Euroopa patendikonventsiooni osalisriigis, kes ei kuulu osalevate liikmesriikide hulka.

- (23) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt luua ühtne patendikaitse, saab käesoleva määruse ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada ELi tasandil, võib EL vajaduse korral tõhustatud koostööd tehes võtta meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK ÜLDSÄTTED

Artikkel 1 Reguleerimisese

Käesoleva määrusega rakendatakse tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas, nagu on lubatud nõukogu otsusega 2011/167/EL.

Käesolev määrus kujutab endast erikokkulepet Euroopa patentide väljaandmise (muudetud) konventsiooni (Euroopa patendikonventsioon) artikli 142 tähenduses.

Artikkel 2 Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „osalev liikmesriik” – liikmesriik, kes sel ajal, kui esitatakse artiklis 12 osutatud ühtse mõju taotlus, teeb tõhustatud koostööd ühtse patendikaitse loomise valdkonnas vastavalt nõukogu otsusele 2011/167/EL või vastavalt otsusele, mis on vastu võetud vastavalt ELTLi artikli 331 lõike 1 teisele või kolmandale lõigule;
- (b) „Euroopa patent” – patent, mille on andnud Euroopa Patendiamet Euroopa patendikonventsioonis sätestatud eeskirjade ja menetluste kohaselt;
- (c) „ühtse mõjuga Euroopa patent” – Euroopa patent, millel on käesoleva määruse kohaselt ühtne mõju osalevate liikmesriikide territooriumidel;
- (d) „Euroopa patendiregister” – register, mida peab Euroopa Patendiamet vastavalt Euroopa patendikonventsiooni artiklile 127;
- (e) „Euroopa Patendibulletään” – Euroopa patendikonventsiooni artikliga 129 ettenähtud perioodiline väljaanne.

Artikkel 3

Ühtse mõjuga Euroopa patent

1. Kõigis osalevates liikmesriikides identse patendikaitsega antavatel Euroopa patentidel on osalevates liikmesriikides ühtne mõju, kui nende ühtne mõju on registreeritud artikli 12 lõike 1 punktis b osutatud ühtse patendikaitse registris.

Euroopa patendid, mis on antud erinevates osalevates liikmesriikides eri nõuete alusel, ei oma ühtset mõju.

2. Ühtse mõjuga Euroopa patendil on ühtsed tunnused. See tagab ühetaolise kaitse ning sellel on ühesugune mõju kõigis osalevates liikmesriikides.

Ilma et see piiraks artikli 5 kohaldamist, peaks ühtse mõjuga Euroopa patenti võima piirata, litsentsida, üle anda, tagasi võtta või selle kehtivus lõppeks üksnes seoses osalevate liikmesriikidega.

3. Euroopa patendi ühtne mõju loetakse kehtetuks juhul, kui Euroopa patent on tagasi võetud või selle mõju on piiratud.

Artikkel 4

Jõustumise kuupäev

1. Ühtse mõjuga Euroopa patent jõustub osalevate liikmesriikide territooriumil kuupäeval, mil Euroopa Patendiamet avaldab Euroopa Patendibülletäänis Euroopa patendi andmise teadaande.
2. Osalevad liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kui Euroopa patendi ühtne mõju on registreeritud, ei loeta Euroopa patenti nende territooriumil alates Euroopa Patendibülletäänis patendi andmise teadaande avaldamisest kehtivaks riikliku patendina.

Artikkel 5

Varasemad õigused

Patendi piiramise või tagasivõtmise korral uudsuse vähesuse tõttu vastavalt Euroopa Patendikonventsiooni artikli 54 lõikele 3 peaks ühtse mõjuga Euroopa patendi piiramine või tagasivõtmine jõustuma üksnes nende osalevate liikmesriikide suhtes, mis on märgitud Euroopa patendi varem avaldatud taotluses.

II PEATÜKK ÜHTSE MÕJUGA EUROOPA PATENDI MÕJUD

Artikkel 6

Õigus keelata leiutise otsene kasutamine

Ühtse mõjuga Euroopa patent annab selle omanikule õiguse keelata kolmandal isikul, kellel puudub selleks omaniku luba, teha järgmist:

- (a) valmistada, pakkuda, viia turule või kasutada patendi esemeks olevat toodet, või importida või ladustada toodet nimetatud eesmärkideks;
- (b) kasutada patendi esemeks olevat meetodit või, kui kolmas isik teab või oleks pidanud teadma, et meetodi kasutamine on keelatud ilma patendi omaniku loata, pakkuda seda kasutamiseks osalevates liikmesriikides;
- (c) pakkuda, viia turule, kasutada, importida või ladustada nimetatud eesmärkideks toodet, mis on otseselt saadud patendi esemaks oleva meetodi alusel.

Artikkel 7

Õigus keelata leiutise kaudne kasutamine

1. Ühtse mõjuga Euroopa patent annab selle omanikule õiguse keelata ilma tema loata pakkuda kolmandal isikul osalevate liikmesriikide territooriumil teistele isikutele kui patentitud leiutise kasutamise õigust omavatele isikutele leiutise olulise elemendiga seotud vahendeid kõnealusel territooriumil leiutise kasutamiseks või neid tarnida, kui kolmas isik teab või oleks pidanud teadma, et kõnealused vahendid sobivad või on mõeldud asjaomase leiutise kasutamiseks.
2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui tegemist on peamiste kaubanduslike toodetega, välja arvatud juhul, kui kolmas isik ärgitab tarne saanud isikut toimima artikliga 6 keelatud viisil.
3. Isikuid, kes sooritavad artikli 8 punktides a–d osutatud toiminguid, ei käsitata isikutena, kellel on õigus kasutada leiutist lõike 1 tähenduses.

Artikkel 8

Ühtse mõjuga Euroopa patendi mõjude piiramine

Ühtse mõjuga Euroopa patendist tulenevad õigused ei laiene järgmisele:

- (a) eraviisiline ja mitteäriline tegevus;
- (b) toimingud, mis on tehtud katselistel eesmärkidel, mis seonduvad patendiga kaitstud leiutise esemega;

- (c) toimingud, mis vastavalt direktiivi 2001/82/EÜ²⁶ artikli 13 lõikele 6 või direktiivi 2001/83/EÜ²⁷ artikli 10 lõikele 6 on tehtud üksnes uuringute ja katsete läbiviimiseks seoses patentidega, mis hõlmavad toodet ühe või mõlema direktiivi tähenduses;
- (d) ravimi üksikjuhtumipõhisele ekstemporaalsele valmistamisele, mis toimub vastavalt arsti retseptile apteegis, või toimingutele, mis seonduvad sel moel valmistatud ravimiga;
- (e) patendiga kaitstud leiutise kasutamisele muude kui osalevate liikmesriikide laevade pardal, mis hõlmab kasutamist laevakeres, masinates, talis, rooliseades ja teistes tarvikutes, ajal, mil asjaomased laevad sisenevad ajutiselt või juhuslikult osalevate liikmesriikide vetesse, ning tingimusel et leiutist kasutatakse üksnes laeva vajaduste tarbeks;
- (f) patendiga kaitstud leiutise kasutamine muude kui osalevate liikmesriikide õhusõidukite või maismaasõidukite või teiste transpordivahendite konstruktsioonides või tegevuses või kõnealuste õhusõidukite või maismaasõidukite tarvikutes ajal, mil kõnealused lennukid või maismaasõidukid sisenevad ajutiselt või juhuslikult osalevate liikmesriikide territooriumile;
- (g) toimingutele, mis on nimetatud rahvusvahelise tsiviillennunduse 7. detsembri 1944. aasta konventsiooni²⁸ artiklis 27, juhul kui kõnealused toimingud puudutavad muu kui osaleva liikmesriigi õhusõidukit;
- (h) toimingud, mis vastavalt määruse (EÜ) nr 2100/94²⁹ artiklile 14 kuuluvad põllumajandustootjate suhtes kehtestatud erandite alla, mida kohaldatakse *mutatis mutandis*;
- (i) kaitstud karja kasutamine põllumajandustootja poolt põllumajandusettevõtte tarbeks, tingimusel et tõuaretusloomad või muu loomne paljundusmaterjal müüdi või turustati muul viisil põllumajandustootjale patendi omaniku poolt või tema nõusolekul. Kõnealune kasutamine hõlmab loomade või muu loomse paljundusmaterjali kättesaadavaks tegemist oma põllumajandusettevõtte tegevuseks, kuid mitte müüki kaubandusliku otstarbega loomakasvatuse raames või eesmärgil;
- (j) toimingud, mis on lubatud vastavalt direktiivi 91/250/EMÜ³⁰ artiklitele 5 ja 6, eelkõige sätetega, mis käsitlevad decompileerimist ja koostalitusvõimet; ning
- (k) toimingud, mis on lubatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/44/EÜ³¹ artiklile 10.

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/82/EÜ, 6. november 2001, veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1), muudetud.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/83/EÜ, 6. november 2001, inimtervishoiu kasutatavate ravimite ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67), muudetud.

²⁸ Rahvusvaheline Tsiviillennundusorganisatsioon, Chicago konventsioon, dokument 7300/9 (9. väljaanne, 2006)

²⁹ Nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 1.9.1994, lk 1).

³⁰ Nõukogu direktiiv 91/250/EMÜ, 14. mai 1991, arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42).

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/44/EÜ, 6. juuli 1998, biotehnoloogialeiutiste õiguskaitse kohta (EÜT L 213, 30.7.1998, lk 13).

Artikkel 9
Ühtse mõjuga Euroopa patendist tulenevate õiguste lõppemine

Ühtse mõjuga Euroopa patendist tulenevad õigused ei laiene patendiga kaitstud tootega seotud toimingutele, mis pannakse osalevate liikmesriikide territooriumil toime pärast seda, kui patendi omanik on viinud kõnealuse toote ELi turule, või on seda tehtud tema nõusolekul, välja arvatud juhul, kui patendi omanikul ei ole õigustatud põhjusi olla toote edasise turustamise vastu.

III PEATÜKK
ÜHTSE MÕJUGA EUROOPA PATENT KUI OMANDIÕIGUSE ESE

Artikkel 10
Ühtse mõjuga Euroopa patendi käsitlemine riikliku patendina

1. Ühtse mõjuga Euroopa patenti kui omandiõiguse eset peaks käsitlema tervikuna ja kõigis osalevates liikmesriikides selle osaleva liikmesriigi riikliku patendina, kus, vastavalt Euroopa patendiregistrile:
 - (a) oli patendi omaniku elukoht või peamine tegevuskoht patendi taotluse esitamise kuupäeval; või
 - (b) kui punkt a ei ole kohaldatav, oli kõnealusel kuupäeval omaniku tegevuskoht.
2. Kui Euroopa patendiregistris nimetatakse ühisomanikena kaht või enam isikut, kohaldatakse lõike 1 punkti a esimesena nimetatud ühisomaniku suhtes. Kui see ei ole võimalik, kohaldatakse lõike 1 punkti a järgmisena nimetatud ühisomaniku suhtes. Kui lõike 1 punkti a ei ole võimalik kohaldada ühegi ühisomaniku suhtes, kohaldatakse lõike 1 punkti b.
3. Kui ühegi omaniku elukoht või tegevuskoht ei ole osalevas liikmesriigis lõike 1 või 2 tähenduses, käsitletakse omandiõiguse esemeks olevat ühtse mõjuga Euroopa patenti selle riigi riikliku patendina, kus Euroopa Patendiorganisatsioonil on peakorter vastavalt Euroopa patendikonventsiooni artikli 6 lõikele 1.
4. Õiguse omandamine ei või sõltuda ühestki riikliku patendiregistri kandest.

Artikkel 11
Kasutusõiguse litsentsid

1. Ühtse mõjuga Euroopa patendi omanik võib esitada Euroopa Patendiametile avalduse selle kohta, et ta on asjakohase hüvitise eest valmis lubama mis tahes isikul litsentsiaadina leiutist kasutada.
2. Käesoleva määruse alusel omandatud litsentsi käsitletakse lepingujärgse litsentsina.

IV PEATÜKK INSTITUTIONAALSED SÄTTED

Artikkel 12

Rakendamine osalevate liikmesriikide poolt

1. Osalevad liikmesriigid annavad Euroopa Patendiametile järgmisi ülesandeid Euroopa patendikonventsiooni artikli 143 tähenduses, mida täidetakse vastavalt Euroopa Patendiameti sise-eeskirjadele:
 - (a) Euroopa patendi omanike ühtse mõju taotluste haldamine;
 - (b) ühtse patendikaitse registri haldamine ning ühtse mõju, aga samuti ühtse mõjuga Euroopa patendi piirangute, litsentside, üleandmist, tagasivõtmist või kehtivuse lõppemise registreerimine Euroopa patendiregistris;
 - (c) artiklis 11 osutatud litsentsimisavalduste vastuvõtmine ja registreerimine, nende tühistamine, ning rahvusvahelistes standardiasutustes võetud litsentsimiskohustused;
 - (d) nõukogu määruse .../... [tõlkekorraldus] artiklis 6 osutatud tõlgete avaldamine kõnealuses artiklis osutatud üleminekuperioodil;
 - (e) Ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivude kogumine ja haldamine sellele aastale järgnevatel aastatel, kui punktis b osutatud registrisse tehakse kanne patendi andmise kohta; lisatasude kogumine ja haldamine juhul, kui pikendamislõiv tasutakse kuue kuu jooksul pärast maksetähtaega, samuti kogutud pikendamislõivudest osa jagamine osalevate liikmesriikide vahel; ning
 - (f) nende Euroopa patendi taotlejate tõlkekulude kompensatsioonisüsteemi haldamine, kes esitavad taotluse ühes ELi ametlikus keeles, mis ei ole Euroopa Patendiameti töökeel.

Punkti a kohaldamiseks tagab osalev liikmesriik, et patendiomanik esitab Euroopa patendi ühtse mõju taotlused Euroopa patendikonventsiooni artikli 14 lõikes 3 määratletud menetluskeeles mitte hiljem kui üks kuu pärast patendi andmise teadaande avaldamist Euroopa Patendibülletäänis.

Punkti b kohaldamiseks tagab osalev liikmesriik, et ühtse mõju taotluse esitamise järel kantakse ühtne mõju ühtse patendikaitse registrisse, et nõukogu määruse .../... [tõlkekorraldus] artiklis 6 sätestatud üleminekuperioodi jooksul lisatakse sellele kõnealuses artiklis osutatud tõlked ning et Euroopa Patendiametile teatatakse ühtse mõjuga Euroopa Patendi piirangutest ja tagasivõtmistest.

2. Euroopa patendikonventsiooni osalisriikidena tagavad osalevad liikmesriigid Euroopa Patendiametile antud, lõikes 1 osutatud ülesannetega seotud toimingute juhtimise ja järelevalve. Selleks kutsutakse kokku Euroopa Patendiorganisatsiooni haldusnõukogu erikomisjon Euroopa patendikonventsiooni artikli 145 tähenduses.

3. Osalevad liikmesriigid tagavad tõhusa õiguskaitse riiklikes kohtutes seoses otsustega, mis on teinud Euroopa Patendiamet, kes täidab lõikes 1 osutatud ülesandeid.

V PEATÜKK FINANTSSÄTTED

Artikkel 13 Põhimõte

Kulud, mis on Euroopa Patendiametil tekkinud nende lisaülesannete täitmisel, mille liikmesriigid on talle andnud Euroopa patendikonventsiooni artikli 143 tähenduses, kaetakse ühtse mõjuga Euroopa patendiga seoses saadud tasudest.

Artikkel 14 Pikendamislõivud

1. Patendi omanik tasub ühtse mõjuga Euroopa patendi pikendamislõivud ja pikendamislõivude maksetähtaja ületamisest tingitud lisatasud Euroopa Patendiorganisatsioonile. Kõnealused pikendamislõivud kuuluvad tasumisele sellele aastale järgnevatel aastatel, kui Euroopa patendiregistrisse kantakse Euroopa patent, millel on käesoleva määruse alusel ühtne mõju.
2. Ühtse mõjuga Euroopa patendi kehtivus lõppeb, kui pikendamislõiv ja vajaduse korral mis tahes lisatasu ei ole makstud tähtajaks.
3. Artikli 11 lõikes 1 osutatud juhul vähendatakse patendi pikendamislõivu, mis tuleb tasuda pärast avalduse laekumist.

Artikkel 15 Pikendamislõivu suurus

1. Ühtse mõjuga Euroopa patendi pikendamislõivud on:
 - (a) ühtse patendikaitse kehtivuse ajal astmelised; ning
 - (b) piisavad, et katta mitte ainult kõik ühtse patendikaitse andmise ja haldamisega seonduvad kulud, vaid ka
 - (c) piisavad, et tagada koos Euroopa Patendiorganisatsioonile patendi andmisele eelnevas etapis maksta tulevate tasudega Euroopa Patendiorganisatsiooni eelarve tasakaal.
2. Pikendamislõivude suurus määratakse kindlaks nii, et see:
 - (a) lihtsustaks innovatsiooni ja toetaks Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet;
 - (b) peegeldaks patendiga kaetud turu suurust; ning

- (c) oleks sarnane keskmise Euroopa patendi riikliku pikendamislõivuga, mis jõustub osalevas liikmesriigis ajal, kui komisjon määrab esimest korda kindlaks pikendamislõivu suuruse.
- 3. Selleks et käesolevas peatükis sätestatud eesmärgi saavutada, kehtestab komisjon pikendamislõivud tasemel, mis
 - (a) on samaväärne pikendamislõivuga, mis tuleb tasuda praeguste Euroopa patentide keskmise geograafilise ulatuse eest;
 - (b) peegeldab praeguste Euroopa patentide pikendamise määra; ning
 - (c) ühtse kaitse taotluste arvu.
- 4. Komisjonile antakse volitused võtta vastavalt lõigetele 1–3 ja artiklile 17 vastu ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivude kindlaksmääramist käsitlevaid delegeeritud õigusakte.

Artikkel 16 *Jagamine*

- 1. Kogutud pikendamislõivudest osalevatele liikmesriikidele jagada tulev osa, millele on osutatud artikli 12 lõike 1 punktis e, on 50 % artiklis 14 osutatud pikendamislõivust, mis on tasutud ühtse mõjuga Euroopa patendi eest, millest on maha arvatud kulud, mis on seotud artiklis 12 osutatud ühtse patendikaitse haldamisega.
- 2. Selleks et saavutada käesolevas peatükis sätestatud eesmärgid, kehtestab komisjon lõikes 1 osutatud pikendamislõivude jagamiseks osalevate liikmesriikide vahel osakaalu järgmiste õiglaste, võrdsete ja asjakohaste kriteeriumide alusel:
 - (a) patenditaotluste arv;
 - (b) turu suurus väljendatuna elanike arvus;
 - (c) kompensatsiooni pakkumine liikmesriikidele, kelle ametlikuks keeleks on muu keel kui üks Euroopa Patendiameti töökeeltest, kelle patendialane tegevus on ebaproportsionaalselt väike ning kes on saanud Euroopa Patendiorganisatsiooni liikmeks suhteliselt hiljuti.
- 3. Osalevad liikmesriigid kasutavad neile eraldatud summat vastavalt lõikele 1 patendiga seotud eesmärkidel.
- 4. Komisjonile antakse volitused võtta vastavalt lõigetele 1–3 ja artiklile 17 vastu osalevate liikmesriikide vahel ühtse mõjuga Euroopa patentide pikendamislõivude jagamist käsitlevaid delegeeritud õigusakte.

Artikkel 17
Delegeeritud volituste rakendamine

1. Delegeeritud õigusaktide vastuvõtmise volitused antakse komisjonile käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 15 ja 16 osutatud volitused antakse kindlaksmääramata ajaks alates [käesoleva määruse jõustumise kuupäev]
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 15 ja 16 osutatud volituste delegeerimise tagasi võtta mis tahes ajal. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses kindlaksmääratud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle üheaegselt teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Delegeeritud õigusakt, mis on vastu võetud kooskõlas artiklitega 15 ja 16, jõustub ainult juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole esitanud vastuväiteid kahe kuu jooksul pärast kõnealusest õigusaktist teatamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on mõlemad enne nimetatud ajavahemiku lõppemist komisjonile teatanud, et nad ei kavatse vastuväiteid esitada. Kõnealust ajavahemikku võib Euroopa Parlamendi või nõukogu taotluse korral kahe kuu võrra pikendada.

VI PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 18
Koostöö komisjoni ja Euroopa Patendiameti vahel

Komisjon teeb käesoleva määrusega kaetud valdkondades koostöökokkuleppe alusel Euroopa Patendiametiga tihedat koostööd. Kõnealune koostöö hõlmab korrapäraselt arvamussvahetust koostöökokkuleppe toimimise kohta, eriti pikendamislõivude ja Euroopa Patendiorganisatsiooni eelarvele avaldatava mõju küsimuses.

Artikkel 19
Konkurentsioiguse ja ebaausat konkurentsi käsitleva õiguse kohaldamine

Käesolev määrus ei piira konkurentsioiguse ja ebaausat konkurentsi käsitleva õiguse kohaldamist.

Artikkel 20
Aruanne käesoleva määruse toimimise kohta

1. Mitte hiljem kui kuus aastat pärast kuupäeva, mil esimene ühtse mõjuga Euroopa patent jõustub osalevate liikmesriikide territooriumil, esitab komisjon nõukogule aruande käesoleva

määruse toimimise kohta ning vajaduse korral teeb selle muutmiseks vajalikud ettepanekud. Komisjon esitab järgnevad aruanded käesoleva määruse toimimise kohta iga kuue aasta järel.

2. Komisjon esitab korrapäraselt aruanded artiklis 14 osutatud pikendamislõivude kohta, pöörates eriti tähelepanu artiklis 15 sätestatud põhimõtete jätkuvale järgimisele.

Artikkel 21

Osalevate liikmesriikide poolne teavitamine

Osalevad liikmesriigid teavitavad komisjoni meetmetest, mis on vastu võetud vastavalt artikli 4 lõikele 2 ja artiklile 12 artikli 22 lõikes 2 kehtestatud kuupäevaks.

Artikkel 22

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates [konkreetne kuupäev määratakse kindlaks ning see langeb kokku nõukogu määruse .../... (tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas kohaldatava tõlkekorralduse osas) kohaldamiskuupäevaga].
3. Osalevad liikmesriigid tagavad, et artikli 4 lõikes 2 ja artiklis 12 osutatud nõuded on täidetud enne lõikes 2 sätestatud kuupäeva või sellel kuupäeval.
4. Ühtset patendikaitset võib taotleda mis tahes Euroopa patendile, mis on antud lõikes 2 sätestatud kuupäeval või pärast seda.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt liikmesriikides vahetult kohaldatav.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja